

act

05

every 3 months

2/12

free - press magazine

BER / Berlin (Germany)
STO / Stockholm (Sweden)
PAR / Paris (France)
GVA / Geneva (Switzerland)
GNE / Ghent (Belgium)

**Looking
for an
Artifact..?**

THESSALONIKI / GREECE

CREDITS

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ & ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Σωτήρης Γάκος

GRAPHIC DESIGN & PHOTOGRAPHY

Εύη Μίτσαλα

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Σμαρώ Ευσταθίου / Ράνια Καταβούτα / Δημήτρης
Κιουμουρτζόγλου / Πελαγία Κογκούλη / Δημήτρης
Παπαδόπουλος / Βαλεντίνα Παρασκευαΐδου /
Χριστίνα Πλούτογλου / Μάγδα Τσαρτσαρή

Για αυτό το τεύχος:

ΒΕΛΓΙΟ / ΓΑΝΔΗ

..... Bart
Soethaert

ΓΑΛΛΙΑ / ΠΑΡΙΣΙ

..... Βασίλης
Βαρβαρέσος

ΕΛΒΕΤΙΑ / ΓΕΝΕΥΗ

..... Κατερίνα
Εκατό

Για θέματα που αφορούν διαφήμιση, δελτία τύπου,
φωτογραφίες, κείμενα, και για οποιαδήποτε ενημέρωση
επικοινωνήστε στα:
Κ.: 6938706347, 6973987535
E.: i_act_magazine@hotmail.com
FB: I ACT free cultural magazine & Twitter

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γερμανία...

Tacheles - Έξωση στην τέχνη (3)

Σουηδία...

Εκεί στο Βορρά (7)

Γαλλία...

*Λούβρο: « Στο Βασίλειο του
Μεγ. Αλεξάνδρου »* (9)

Παρίσι: « 4 μέρες, 9 μουσεΐα » (13)

Ελβετία...

Γενεύη, η ήρεμη δύναμη (15)

Βέλγιο...

*Γάνδη, η αόρατη πόλη του
Maurice Maeterlinck* (22)

Συνέντευξη του Θανάση Σκρουμπέλου (18)

Ακόμη...

- *Cult Movies* (25)
- *Book Reviews* (26)
- *Wor(l)ds* (28)

Οι **SourL*!*BooM** δημιουργούν...

Ένα περιοδικό επιδιώκοντας να προβάλλουν την ποικιλόμορφη καλλιτεχνική έκφραση και την ευρεία πολιτιστική ενημέρωση! Η ομάδα μας επιλέγει δράσεις, συλλέγει πληροφορίες και παρουσιάζει πολιτιστικά γεγονότα, καλλιτεχνικές δημιουργίες και πρόσωπα απ' όσο το δυνατόν περισσότερες χώρες για να μοιραστεί μαζί σας εμπειρίες, εικόνες, σκέψεις, απόψεις πιστεύοντας ειλικρινά ότι η Τέχνη σε κάθε της μορφή, όπου κι αν συμβαίνει, αφορά όλους μας!

Europa non grata¹

Τι συνέβη από τη μια στιγμή στην άλλη και γίνεται ντόρος για το αβέβαιο μέλλον της ευρωπαϊκής ένωσης; Που πήγαν τα κοινά οράματα, το ισχυρό κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα, η συζήτηση για το ευρωπαϊκό σύνταγμα που θα εξασφάλιζε μεγαλύτερη διαφάνεια; Μόνο για ευρώ - ομόλογα ακούω τον τελευταίο καιρό. Και βέβαια προβληματισμός και ανησυχία εκφράζονται όχι μόνο από τα πρωτοσέλιδα των μεγαλύτερων ευρωπαϊκών εφημερίδων αλλά και από τα στόματα των ηγετών των ευρωπαϊκών κρατών. Σταδιακά εμφανίζεται να μας χωρίζει ό,τι μέχρι τώρα μας ένωνε. Αλλά μήπως ο καθένας είχε μια λανθασμένη εντύπωση; Μήπως ο καθένας ζούσε στο δικό του υπέροχο κόσμο και η παγκόσμια αγορά στο δικό της; Δεν είμαστε ειδικοί για να επεκταθούμε σε περαιτέρω οικονομικές αναλύσεις, όμως ένα πράγμα είναι εμφανές και μπορούμε να κρίνουμε, ως νέοι που μεγάλωσαν στις «δεκαετίες υλοποίησης του ευρωπαϊκού οράματος», ότι η διαχείριση της πολιτιστικής ενοποίησης, ακόμα κι αν υπήρχαν καλές προθέσεις, δεν υπήρξε ουσιαστική. Πόσα πολιτιστικά προγράμματα, μεγάλα έργα, ανακοινώσεις, εκδηλώσεις, ανταλλαγές, ταξίδια, συνέδρια πραγματοποιήθηκαν σχεδόν πάντα υπό την αιγίδα της ευρωπαϊκής ένωσης ή τη χρηματοδότηση της, κι όμως πολύ λίγα λεφτά έμεναν επί της ουσίας για τον πολιτισμό; Σπατάλη και κακοδιαχείριση, συμφέροντα και υποσχέσεις για έναν λεηλατημένο πολιτισμό. Συνάμα ευρωπαϊκός πολιτισμός και παγκοσμιοποίηση μοιάζουν οξύμωρα τη στιγμή που οι διαπολιτισμικές στρατηγικές επικαλύπτονται από άλλου είδους στρατηγικές σε αμυντικό ή οικονομικό επίπεδο.

Ανεπιθύμητη λοιπόν μια ενοποίηση που δε ξεκίνησε από τον πολιτισμό για να φτάσει στην οικονομία αλλά αντίστροφα και σίγουρα χωρίς αποτέλεσμα και χωρίς έλεγχο.

Η Ευρώπη προσέβαλε τον εαυτό της, το όραμά της, τα μέλη της, αυτοαναιρείται και χρήζει επαναπροσδιορισμού οραμάτων, πολιτικών και ιδεολογικών. Μόλις οι ηγέτες της καταλάβουν τι πρέπει να κάνουν τότε ίσως η πολιτιστική Ευρώπη γίνει πραγματικότητα ουσιαστική.

Ας ελπίσουμε ότι η επιτυχία της Θεσσαλονίκης ως ευρωπαϊκής πρωτεύουσας νεολαίας το 2014 δε θα αποδειχτεί άλλη μια φιέστα για τις τσέπες κάποιων πολιτισμένων βανδάλων. **Ας ζήσουμε λίγο αντιμετωπίζοντας το πολιτισμό με σεβασμό γιατί αφορά όλους μας, αν σεβαστούμε τον εαυτό μας πρώτα τότε θα μας σεβαστούν και οι άλλοι.**

Γράφει ο Σωτήρης Γάκος

¹ Ο όρος persona non grata σημαίνει ανεπιθύμητο πρόσωπο και αποτελεί όρο του Διεθνούς Δικαίου και ειδικότερα βασικό όρο στις σύγχρονες Διπλωματικές σχέσεις. Χρησιμοποιείται σε διακοπή διεθνών σχέσεων (συνηθέστερα διμερών), ή σε άρση διαπίστευσης προσώπου που δια λόγου ή έργου προσέβαλε τη Χώρα στην οποία ήταν διαπιστευμένο.

ΕΥΡΩΠΑ
ΠΟΛΙ
ΤΕΥ
ΣΑ

Ο ΜΗΑΛΤΑΣ

Βασισμένο στην ομώνυμη νουβέλα
του Θανάση Σκουμπέλου

Από
18/2
μέχρι
25/3

για έξι Σαββατοκύριακα

έναρξη: 20.30

Χώρος
Τέχνης

SourL*i*BooM

ΧΟΡΗΓΟΣ:

Κλεισούρας 10, 2ος όροφος, (στον πεζόδρομο πλησίον της Παναγίας Χαλκίων)
Πληροφορίες - Κρατήσεις: 6944988067, 6934661415

Tacheles Εξωοτη στην Τέχνη

“το 1990, μια ομάδα καλλιτεχνών από διάφορα μέρη του κόσμου, «εισέβαλλε» στο κτίριο με σκοπό να το αξιοποιήσει για την προβολή των έργων της.”

Η «εναλλακτική» επιλογή που ήταν κάποτε το Tacheles για τους επισκέπτες του Βερολίνου έχει πλέον καθιερωθεί σαν ένας από τους πιο αναμενόμενους και σταθερούς προορισμούς. Και πώς θα μπορούσε να είναι διαφορετικά; **Ένα πενταόροφο κτίριο στο κέντρο της πόλης, με αρκετή ιστορία στις πλάτες του, και άπειρες αναφορές στον τύπο για την ειρηνική κατάληψή του από νεαρούς - και όχι μόνο - καλλιτέχνες, θα ήταν αδύνατο να παραμείνει στο περιθώριο.**

Η ιστορία αυτού του κτιρίου ξεκινάει αρκετά χρόνια πριν, όταν το 1907 κατασκευάστηκε και πρώτολειτούργησε σαν εμπορικό κέντρο στην Εβραϊκή συνοικία του Βερολίνου.

Κατά την διάρκεια του πολέμου, οι Ναζί χρησιμοποιούσαν την σοφίτα του κτιρίου για τη φυλάκιση Γάλλων αιχμαλώτων πολέμου. Παρόλο που το Tacheles κατάφερε να επιβιώσει από τους βομβαρδισμούς του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου, αποφασίστηκε η κατεδάφισή του. Πριν όμως γίνει κάτι τέτοιο, **το 1990, μια ομάδα καλλιτεχνών από διάφορα μέρη του κόσμου, «εισέβαλλε» στο κτίριο με σκοπό να το αξιοποιήσει για την προβολή των έργων της.**

Είναι αλήθεια ότι μπαίνοντας στο κτίριο ξεκινάει ένα μικρό ταξίδι που δεν σε αφήνει να σκεφτείς πολλά πράγματα, και δεν έχεις παρά να παρασυρθείς στις εικόνες γύρω σου. Ανεβαίνοντας τις σκάλες για να φτάσεις στους ορόφους που βρίσκονται οι ατομικές γκαλερί, μπερδεύεσαι με τις εικόνες που προβάλλουν παντού μπροστά σου, αφού δεν έχει μείνει ίχνος τοίχου που να έχει μείνει ανεκμετάλλετος. **Ο χώρος είναι «ντυμένος» με γκράφιτι, αφίσες, ζωγραφιές, γλυπτά.**

Μια μικτή αίσθηση ζαλάδας αλλά και μαγείας σε καθοδηγεί στις αίθουσες που βρίσκονται στους πάνω ορόφους.

Έτσι έγινε και στην δικιά μου περίπτωση και καθώς περιπλανιόμουν μέσα στους διάφορους χώρους του κτιρίου, χωρίς να το καταλάβω έμπαινα και έβγαινα μηχανικά από αίθουσα σε αίθουσα, μέχρι που μου κέντρισε το ενδιαφέρον ένα φωτεινό δωμάτιο με μικρούς πίνακες και διάλεξα να μπω μέσα να εστιάσω

περισσότερο. Το βλέμμα μου τράβηξε κατευθείαν ο Volker Witte, ο κάτοχος των έργων ζωγραφικής της αίθουσας που καθόταν σε μια καρέκλα με μια κουβέρτα στα πόδια του. (Νοέμβριος στο Βερολίνο με -2 βαθμούς σε ένα τεράστιο κτίριο χωρίς θέρμανση, μου φάνηκε λογικό). Βρήκα την ευκαιρία να τον ρωτήσω κάποια πράγματα για τα έργα του. Ξεκινήσαμε μια σύντομη κουβέντα και όταν έφτασε η ώρα να του απαντήσω από πού έρχομαι, ένιωσα μια ανεξήγητη ενοχή να εκφράζεται στον τρόπο που μιλούσα καθώς του έλεγα ότι είμαι από την Ελλάδα. Η πρώτη μου σκέψη ήταν ότι πιθανώς με αυτά που ακούγονται το τελευταίο διάστημα για την χώρα μας θα έχει σχηματιστεί μια άσχημη εικόνα, που τελικά κατάλαβα ότι απλά την δημιουργούμε μόνοι μας. **Ο ενθουσιασμός που έδειχνε όταν μιλούσε για την Ελλάδα, την οποία έχει επισκεφθεί πολλές φορές, μου έδωσε το θάρρος να τον ρωτήσω αν η Ελλάδα είναι προορισμός – έμπνευση για την ζωγραφική του. Πολύ σοβαρός μου απάντησε ότι δεν έχει παέι ποτέ με αυτόν τον σκοπό αλλά ότι όλα του τα έργα είναι επηρεασμένα από την ενέργεια και τα χρώματα της Ελλάδας.** Αυτό επιβεβαιώθηκε αμέσως αφού συνειδητοποίησα ότι ο λόγος που με «κέρδισε» αυτό το μέρος ήταν το φως που είχαν τα έργα του. (Δυο μέρες μακριά από την Ελλάδα και είχε ήδη αρχίσει να μου λείπει ο ήλιος της). Θέλοντας να αφήσω αυτή την ωραία αίσθηση της κουβέντας μας, απέφυγα να συζητήσω μαζί του το ενδεχόμενο έξωσης που αντιμετωπίζουν όλοι αυτοί οι καλλιτέχνες αφού το κτίριο έχει πλέον ιδιοκτήτη μια τράπεζα που απειλεί να τους αφήσει στον δρόμο. **Πώς μπορείς να κάνεις έξωση στην τέχνη; Ή μάλλον στην προσπάθεια νέων αλλά και μεγαλύτερων σε ηλικία ανθρώπων να εκφράσουν αυτό που νιώθουν, ο καθένας με τον δικό του τρόπο;** Όταν η ανάγκη των ανθρώπων για έκφραση απαιτεί μια στέγη, υπεύθυνοι για να εξασφαλιστεί αυτό είναι ο ίδιος ο κόσμος και το υποστηρίζει όσο μπορεί μέσα από καμπάνιες για την στήριξη του κινήματος των Tacheles!

Γράφει η Μάγδα Τσαρτσαρή

ino

- super.tacheles.de/cms/
- isupporttacheles.blogspot.com/
- www.wittekunst.de/

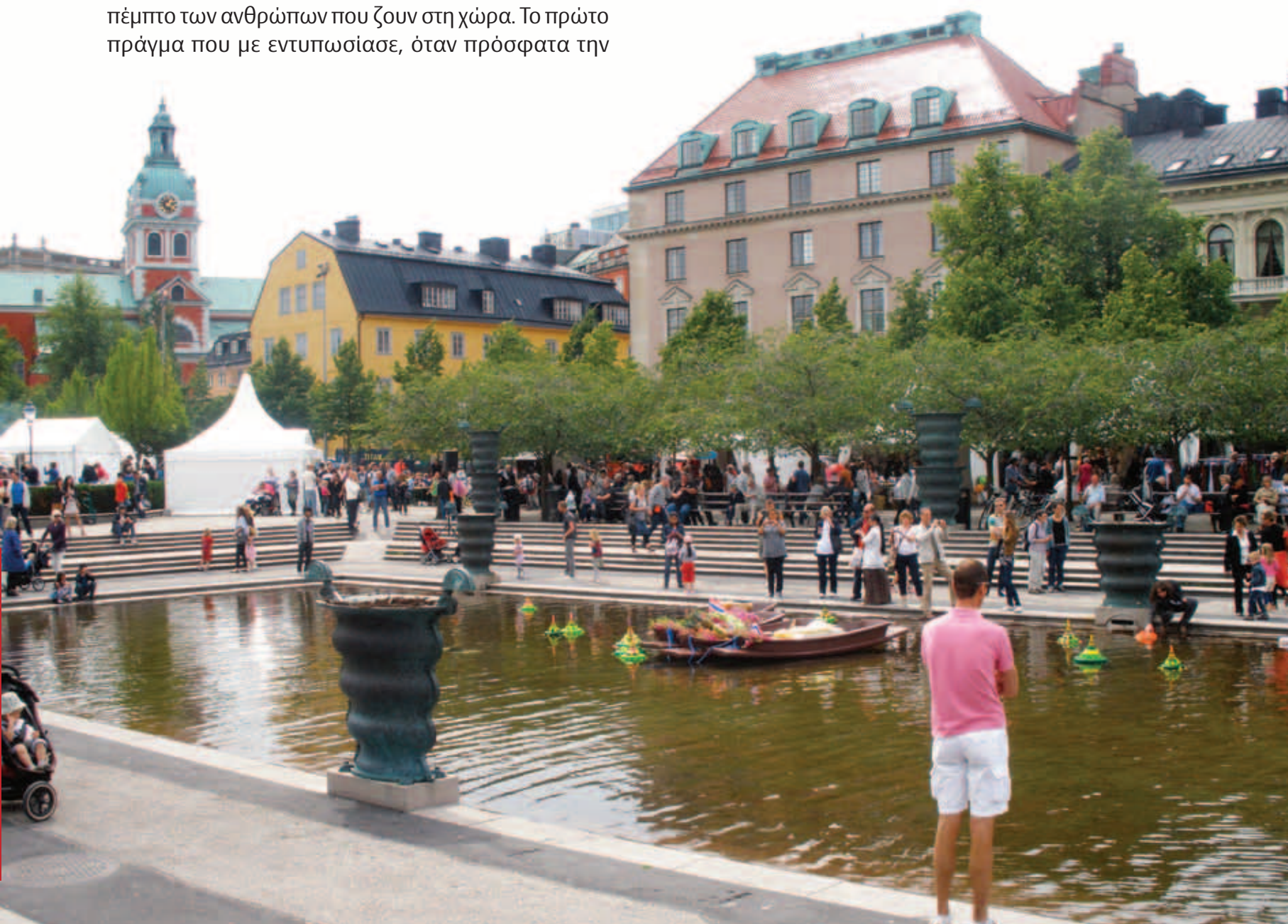
Εκεί στο Βορρά...

Σε περίοδο οικονομικής κρίσης, όχι μόνο της Ελλάδας αλλά και ολόκληρης της Ευρώπης, υπάρχει μια χώρα που τις τελευταίες δεκαετίες έχει ταυτίσει το όνομά της με την οργάνωση, την πρόνοια και το κράτος δικαίου. **Η Σουηδία και το λεγόμενο «σουηδικό μοντέλο» έχουν στον πυρήνα τους τον άνθρωπο-πολίτη. Μια όμορφη, φιλόξενη χώρα του Βορρά που όμως λόγω των πολιτικών ανατροπών στο εσωτερικό της τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να κλείνει τις πόρτες της (ή τουλάχιστον τείνει προς αυτήν την κατεύθυνση) σε όσους σκοπεύουν να εγκατασταθούν μόνιμα εκεί.** Όμως ας κάνουμε μια βόλτα στην πρωτεύουσά της αφού αποτελεί μια από τις ομορφότερες πόλεις του κόσμου.

Η Στοκχόλμη είναι το μεγαλύτερο μητροπολιτικό κέντρο της Σκανδιναβίας με πληθυσμό κοντά στα δύο εκατομμύρια. Συγκεντρώνει λοιπόν περίπου το ένα πέμπτο των ανθρώπων που ζουν στη χώρα. Το πρώτο πράγμα που με εντυπωσίασε, όταν πρόσφατα την

επισκέφτηκα, ήταν η σχέση της πόλης με το νερό! Η πόλη είναι χτισμένη πάνω σε 14 νησιά τα οποία ενώνονται μεταξύ τους με γέφυρες. Ακόμη πιο εντυπωσιακή είναι η πορεία από τα περίχωρα μέχρι το κέντρο, την παλιά πόλη της Στοκχόλμης.

Ξεκινώντας από τη βόρεια είσοδο της πόλης ανακάλυψα πως την τελευταία δεκαετία η οικιστική ανάπτυξη σε αυτές τις περιοχές υπήρξε και συνεχίζει να είναι τεράστια. Κράτος ανοιχτό και ευαίσθητο απέναντι σε ανθρώπους που αναζητούσαν πολιτικό κυρίως άσυλο, έπρεπε να προνοήσει και για τη στέγασή τους. **Μέσα λοιπόν σε λίγα χρόνια δημιουργήθηκαν ολόκληρες περιοχές που φιλοξενούν ένα πολύ ενδιαφέρον πολυπολιτισμικό παζλ.**

Προσεγγίζοντας το κέντρο της πόλης η εικόνα αλλάζει ριζικά. Τα μοντέρνα πολυόροφα κτίρια δίνουν τη θέση τους σε ένα απερίγραπτης ομορφιάς αστικό τοπίο: την παλιά πόλη. Η Gamla Stan, όπως λέγεται στα σουηδικά, βρίσκεται στο κέντρο της Στοκχόλμης και είναι πανέμορφη. Μπορείς να την περπατήσεις άνετα και μάλιστα αυτό ενδείκνυται μιας και στη περίμετρό της βρίσκονται τα αξιολογότερα μουσεία της πόλης. Δύο από αυτά που σίγουρα αξίζουν την προσοχή σας είναι το Εθνικό Μουσείο και το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης.

Αλλά και η περιήγηση στην πόλη είναι από μόνη της συναρπαστική. Μπορείτε να χαθείτε στα δαιδαλώδη στενά της παλιάς πόλης, να καθίσετε σε ένα από τα γραφικά καφέ και να απολαύσετε τη θέα. Ή ακόμα να πάρετε ένα караβάκι για μια βόλτα ανάμεσα στα νησιά. Όσο για το βράδυ, η Στοκχόλμη είναι ιδιαίτερα ζωντανή παρά τις φήμες που θέλουν τις βόρειες πόλεις «νεκρές» μετά τις εννιά το βράδυ. Έχετε λοιπόν την ευκαιρία για μια βραδινή έξοδο ιδιαίτερα ξεχωριστή. **Μην ξαφνιαστείτε αν καθώς πίνετε το ποτό σας μία ώρα μετά τα μεσάνυχτα, ο ήλιος έχει ήδη ανατείλει. Βρίσκεστε κοντά στον αρκτικό κύκλο!** Και φυσικά μη παραλείψετε να πάτε το πρωί της Κυριακής σε κάποιο από τα καφέ της πόλης για να απολαύσετε το περίφημο σουηδικό brunch (μπρουντς), αγαπημένη συνήθεια των ντόπιων.

Με λίγα λόγια η Στοκχόλμη, ως πρωτεύουσα του σουηδικού κράτους και ενσάρκωση του σουηδικού μοντέλου, είναι πάνω απ' όλα μία ανθρώπινη πόλη. Μια πόλη ανοιχτή, ζωντανή και γεμάτη χρώματα και ανθρώπους από όλο τον κόσμο. Μια μητρόπολη που όμως δεν έχει χάσει τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα που ανέκαθεν είχε. Μένει να διαπιστώσει κανείς αν αυτό θα συνεχιστεί. Αν η Στοκχόλμη και η Σουηδία γενικότερα θα παραμείνει μια χώρα ανοιχτή στα ανοιχτά μυαλά η θα αρχίσει να κλείνεται στον εαυτό της.

Γράφει ο Δημήτρης Παπαδόπουλος

ino

Επισκεφτείτε το www.visitstockholm.com για πληροφορίες σχετικά με τη Στοκχόλμη και τη Σουηδία. Η καλύτερη περίοδος για να προγραμματίσετε το ταξίδι σας είναι το καλοκαίρι μιας και ο καιρός είναι σχετικά καλός και η διάρκεια της ημέρας μεγάλη.

Λούβρο

«Στο Βασίλειο του Μεγάλου Αλεξάνδρου»

Με το τέλος του 2011 τελείωσε και η έκθεση στο Λούβρο για τους θησαυρούς της μακεδονικής γης και το βασίλειο της Μακεδονίας την οποία επισκέφτηκαν εκατομμύρια άνθρωποι, αφήνοντας τις καλύτερες εντυπώσεις σε ειδικούς και κοινό.

«Η Λόγια Ευρώπη δεν είχε στρέψει για πολλά χρόνια το βλέμμα της στη Μακεδονία, μια περιοχή της Ελλάδας, η οποία λόγω της απουσίας μνημειακών καταλοίπων της αρχαιότητας, δεν εντυπωσίαζε τον ταξιδιώτη».

Με αυτή τη φράση το Μουσείο του Λούβρου υποδέχεται τον επισκέπτη στην έκθεση με τίτλο **«Στο Βασίλειο του Μεγάλου Αλεξάνδρου»**. Με αυτή τη φράση, γραμμένη σε τρεις γλώσσες: στα γαλλικά, στα αγγλικά – και στα ελληνικά. Έτσι, ο Γάλλος και ο Έλληνας ιστορικός λήγουν διαμιάς για τον Γάλλο επισκέπτη και όχι μόνο το επίπονο θέμα της «ελληνικότητας» της Μακεδονίας. Και το θέμα λήγει όχι με όρους γεωγραφικούς, με όρους εθνικούς, ή όρους φυλετικής αυτοτέλειας. Το θέμα λήγει με τον τρόπο που όλα αυτά τα θέματα πρέπει να λήγουν: «ελληνικότητα» είναι **τρόπος** και **γλώσσα, παράδοση** και **θέαση των πραγμάτων**.

Αυτό μας διδάσκει η πανέμορφη αυτή έκθεση στο Μουσείο του Λούβρου, μία από τις ομολογουμένως πιο επιτυχημένες των τελευταίων ετών. Για έναν νέο Έλληνα και συγκεκριμένα Θεσσαλονικιό που μένει αρκετά χρόνια στο εξωτερικό (όπως είμαι εγώ), η έκθεση αυτή μπορεί να παρομοιαστεί με μία όαση: όπως σε μια έρημο, ο μισοπεθαμένος αναζητά με απόγνωση την

AU ROYAUME D'ALEXANDRE LE GRAND
LA MACÉDOINE ANTIQUE

όαση που ξέρει ότι υπάρχει, έτσι και στη σημερινή έρημο μίας ψευδο-ελληνικότητας, μίας διαρκούς αποδόμησης των ιερών και των οσίων που δίχως αυτά μαραίνεται κάθε είδους δημιουργία, μέσα στη σημερινή έρημο «Ελλήνων» που μας βομβαρδίζουν με το γνωστό «και τι σχέση έχουμε εμείς με τους αρχαίους», έρχεται η όαση μίας έκθεσης που απλά εκθέτει τα πράγματα όπως βρέθηκαν κάτω από τη γη. Δίχως φανφάρες, δίχως εθνικισμούς, δίχως τίποτα το περιττό, η έκθεση αυτή μας διδάσκει τι ακριβώς ήταν η «Μακεδονία», και τι σήμαινε για τον κόσμο όπως τον γνωρίζουμε σήμερα.

Με όμορφα δοσμένο τρόπο παρατηρούμε τις απαρχές του βασιλείου της Μακεδονίας, που κλιμακώνεται και ακμάζει την εποχή του Φιλίππου και φτάνει στο απόγειο της δόξας του με τον Αλέξανδρο. Οι περιοχές της Θεσσαλονίκης, της Τούμπας, της Πολίχνης, και της Χαλκιδικής κοσμούν τους τοίχους του Λούβρου, καθώς σε αυτές τις περιοχές παίχτηκε το παιχνίδι της ανόδου μίας από τις ισχυρότερες στρατιωτικές μηχανές της Ευρώπης – της μακεδονικής φάλαγγας. Μέσα από χάρτες, φαίνεται η πορεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου με τις αποφασιστικές μάχες στον Ισσό και στα Γαυγάμηλα (μεταξύ άλλων), και μέσα από διαρκείς αναφορές στο ήθος του Αλεξάνδρου κατά τη διάρκεια της εκστρατείας αναδεικνύεται απέρριπτα η ιδιοφυΐα ενός από τα μεγαλύτερα στρατιωτικά, τακτικά,

και διοικητικά μυαλά στην ιστορία του Δυτικού πολιτισμού. Ο επισκέπτης του Λούβρου μαθαίνει πως μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα το ζήτημα της Μακεδονίας και ιδιαίτερα του Αλεξάνδρου σήμαινε την «παρακμή» («αλεξανδρινισμός» και στη συνέχεια «βυζαντινισμός» όπως υπάρχουν μέχρι σήμερα οι λέξεις) λόγω ιστορικής α-συνέπειας: όχι μόνο δεν είχαν γίνει οι απαραίτητες ανασκαφές στη Βόρεια Ελλάδα που να δικαιολογούν ότι κάτι σημαντικό συνέβη σε εκείνη την περιοχή του πλανήτη αλλά και ο τρόπος θέασης της Μακεδονίας ήταν χρωματισμένος από το αντιμακεδονικό αίσθημα του Αθηναίου (και άρα του αγαπημένου των δυτικών ιστορικών της εποχής του ρομαντισμού) ρήτορα Δημοσθένη, του οποίου οι λόγοι ήταν μέχρι πρόσφατα η βάση μίας ηθικής, στρατιωτικής και διοικητικής αποτίμησης του Φιλίππου.

Πέρα όμως από τις επιγραφές, ο επισκέπτης του Λούβρου σταματάει στα εκθέματα εκείνα που σκιαγραφούν τρία βασικά χαρακτηριστικά του βασιλείου της Μακεδονίας: Τέχνη, Θρησκεία και Ήθη. Εξίσου σημαντική για την έκθεση του Λούβρου η ιστορία της μακεδονικής αυτοκρατορίας μετά το θάνατο του Αλεξάνδρου: οι «απόγονοι» (Σελευκίδες κ.ο.κ) αλλά και οι μετέπειτα Ρωμαίοι, οι οποίοι θα επεκτείνουν τις κτήσεις της αυτοκρατορίας προς τα δυτικά, θα ισχυροποιήσουν τις γεωγραφικές κατακτήσεις και θα δημιουργήσουν εν τέλει τη γεωπολιτική

εκείνη κατάσταση που θα εξηγήσει τα περισσότερα των προβλημάτων που συμβαίνουν στο σημερινό κόσμο. Στο ρωμαϊκό ιδιαίτερα κομμάτι της έκθεσης, δεσπόζει η Θεσσαλονίκη, με το μεγαλύτερο πλήθος των ευρημάτων να προέρχονται από την πόλη μας, και με φωτογραφίες στις οποίες ο σημερινός Θεσσαλονικιός θα επισημάνει γνώριμες γειτονιές και περιοχές της πόλης. Κλείνοντας, θα ήθελα να μοιραστώ κάποιες σκέψεις που είχα βλέποντας τους επισκέπτες της έκθεσης να περιδιαβαίνουν και να απολαμβάνουν τα διάφορα εκθέματα. Πιστεύω πως στην Ελλάδα σήμερα η σχέση με αυτό που ονομάζουμε παράδοση είναι μία σχέση σαδομαζοχιστική: κάποιοι θεωρούν την «ελληνικότητα» κτήμα τους «επειδή εδώ γεννήθηκε ο Αριστοτέλης» ενώ κάποιοι δεν βλέπουν καμία σχέση μεταξύ του Νεοέλληνα και του προγόνου του. Και οι δύο αυτές απόψεις είναι, κατά την άποψή μου οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος – είναι το πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει κάποιος ο οποίος

δεν είναι **ενεργός μέτοχος** του γίνεσθαι της παράδοσής στην οποία καλείται να ζήσει και να δημιουργήσει. Ένα απλό παράδειγμα: το γεγονός ότι ένας πιανίστας δεν είναι Γερμανός Λουθηρανός του 17ου αιώνα δεν τον εμποδίζει να ερμηνεύσει έργα του Μπαχ, ούτε τον εμποδίζει να αισθάνεται υπερήφανος για το ότι ο Μπαχ υπήρξε στον πλανήτη Γη, και φυσικά δεν τον εμποδίζει σε τίποτα να μπορεί να θεωρεί τον εαυτό του **μέτοχο** αυτής της παράδοσης σύμφωνα με την περίφημη ιστορική φράση του Ισοκράτη για την ελληνική παιδεία. Ποιος σήμερα λοιπόν νιώθει υπερήφανος, σκεφτόμουνα καθώς έβλεπα το πλήθος των επισκεπτών να στέκονται με θαυμασμό μπροστά στο χρυσάφι των Μακεδονικών τάφων, για αυτή την περίοδο της ανθρώπινης Ιστορίας; Ποιος αισθάνεται μία αίσθηση καλοπροαίρετου δέους μπροστά στο γεγονός της ίδρυσης της πρώτης Ευρωπαϊκής αυτοκρατορίας, μπροστά στην τέχνη, τη ζωή, τη στρατιωτική, διοικητική, θρησκευτική, πολιτική διακλάδωση μιας κοινωνίας η οποία ένωσε Ευρώπη με Ανατολή; Ποιος σήμερα μπορεί να μιλήσει για την Αλεξανδρινή και Ελληνιστική περίοδο της ανθρώπινης Ιστορίας όχι ως μια περίοδο παρακμής από τα «ιδεώδη της αρχαίας Ελλάδας» (δηλαδή τα ιδεώδη της Αθήνας του 5ου αιώνα π.Χ.) αλλά ως την επέκταση αυτών των ιδεωδών στον τομέα της διοίκησης, της οργάνωσης, αλλά και της γλώσσας, των ηθών και των εθίμων, της φιλοσοφίας και της Τέχνης; Ποιος, τέλος, μπορεί να πει

ότι αισθάνεται υπερήφανος διότι υπήρξε απόγονος όχι δια αίματος, αλλά δια παιδείας των ελληνικών ιδεωδών όπως διοχετεύτηκαν σε Ανατολή (και στη συνέχεια, μέσω των Ρωμαίων και Δύση) μετά τις κατακτήσεις και λόγω των κατακτήσεων του Αλεξάνδρου;

Μα φυσικά, ο Γάλλος. Διότι ο Γάλλος είναι που τελικά αποφασίζει ότι αξίζει η Μακεδονία να εκτεθεί στα μάτια των πολιτών του Παρισιού ως μία περιοχή και μία ιστορική περίοδος άξια μνημόνευσης. Διότι ο Γάλλος, χωρίς ίχνος εθνικισμού, είδε στο πρόσωπο του Αλεξάνδρου ένα μεγαλείο άξιο μνείας – όπως θα έβλεπε και στο πρόσωπο του Μπετόβεν και του Ντα Βίντσι. Και αυτό το μεγαλείο πείστηκε ότι χρειάζεται να αναδειχθεί στο σημαντικότερο μουσείο της Γαλλίας, και σε ένα από τα μεγαλύτερα του κόσμου. Η δεύτερη απάντηση είναι η εξής: περήφανος είναι **όποιος άνθρωπος καταλαβαίνει τι θα πει παράδοση, και ελκύεται από το μεγαλείο του παρελθόντος όποιο κι αν είναι αυτό**. Σε αυτήν την κατηγορία συγκαταλέγονται και οι περισσότεροι νεοέλληνες – τα νέα παιδιά που προσπαθούν, στο πείσμα των καιρών να δημιουργήσουν σε όποιο σημείο της γης κι αν βρίσκονται κρατώντας μέσα τους μνήμες και ιστορία. Με αυτή την έκθεση στο Μουσείο του Λούβρου εγώ τουλάχιστον κατάλαβα πως η υπερηφάνεια είναι

μεθοδολογικό εργαλείο για τον δημιουργικό άνθρωπο.

Όπως ο μουσικός νιώθει περήφανος που υπήρξε κάποτε στον πλανήτη μας ο Μότσαρτ, έτσι κι ο οποιοσδήποτε άνθρωπος νιώθει περήφανος που υπήρξε στον πλανήτη μας ένα μυαλό τόσων κυβικών όπως αυτού του Αλεξάνδρου, γιου του Φιλίππου, βασιλιά της Μακεδονίας. Και όπως ο ζωγράφος χρησιμοποιεί τις ίδιες γραμμές που χρησιμοποίησε ο Πικάσο για να περιγράψει αυτό που ο ίδιος αισθάνεται και, χρησιμοποιώντας αυτές τις γραμμές μιλάει την ίδια γλώσσα με τον μεγάλο προκάτοχό του, έτσι κι ο σημερινός Έλληνας όταν διαβάσει την επιγραφή με την οποία κλείνει η έκθεση «ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ» και μπορεί να την καταλάβει διότι μιλάει την ίδια γλώσσα με τον μεγάλο προκάτοχό του, χρησιμοποιεί τα ίδια εργαλεία, τον ίδιο τρόπο σκέψης, την ίδια νόηση. Και αυτό, πρέπει επιτέλους να το παραδεχτούμε, είναι γεγονός άξιο υπερηφάνειας. Διότι μόνο ο άνθρωπος όταν είναι υπερήφανος μπορεί να δημιουργήσει. Και μόνο ο άνθρωπος που δημιουργεί μπορεί να είναι περήφανος.

Γράφει ο Βασίλης Βαρβαρέσος

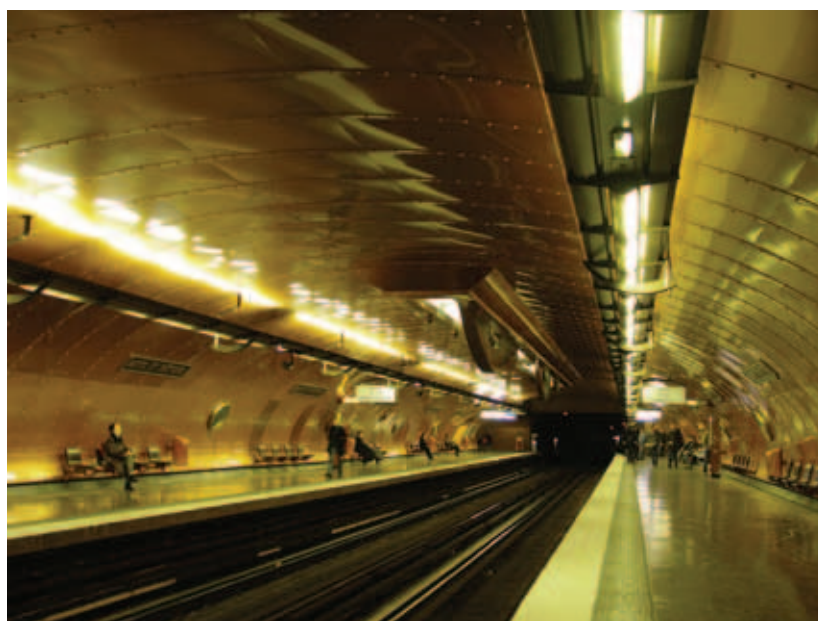

Παρίσι, 4 μέρες 9 μουσεία

Γ Ήμασταν αποφασιστικοί και απαρέγκλιτοι από τον σκοπό μας. **Εννιά μουσεία σε 4 μέρες**, με εξονυχιστική και διεισδυτική ματιά, όχι μόνο βολτίτσα και αναμνηστικό από τα μαγαζιά τους. **Μόλις άνοιγαν τις πόρτες τους ήμασταν εκεί, όταν τις έκλειναν μας έσπρωχναν να φύγουμε.**

Η αρχή έγινε στο **Πομπιντού**, μουσείο- έμβλημα του Παρισιού, αρχιτεκτονικό καμάρι της δεκαετίας του 1970, στεγάζει μοντέρνα και σύγχρονη τέχνη και κατέχει μια από τις πλουσιότερες συλλογές. Σε ένα δαιδαλώδη λαβύρινθο από άσπρα δωμάτια, χαζεύεις, απολαμβάνεις και απορείς μπροστά σε διαλεχτά ένα – ένα κομμάτια σύγχρονης τέχνης. Στο **Arts et Métiers**, μέσα από ατελείωτες αίθουσες, με άπειρες βιτρίνες βλέπεις την εξέλιξη της τεχνογνωσίας. Κάνε μια βόλτα στις κάμαρες του μόνο αν κουβαλάς μεγάλη ρομαντική διάθεση αλλά και για το φοβερό παρεκκλήσι του με εκθέματα να αιωρούνται. Στο **Guimet**, ο Γκιμέ, ως άλλος Έλγιν, συγκέντρωσε την πελώρια συλλογή του στην Ασία και σε αυτό το μικρό κτίριο παρουσιάζονται πλήθος αγαλμάτων, αντικείμενα θησαυρικά αλλά

και καθημερινής χρήσης. Σε αντικρίζουν απ' τα βάθρα τους, στο τέλος του ταξιδιού τους, γυμνά από το φυσικό τους περιβάλλον και πλούσια στην κληρονομιά τους. Το **Musee du quai Branly** έχει πάλι αποκτήματα της αποικιοκρατικής κληρονομιάς σε ανθρωπολογικό όμως σκεπτικό. Εκτίθενται ως αριστουργήματα τέχνης αντικείμενα της καθημερινής ζωής από το σύνολο μάλλον

των πολιτισμών που η Δύση μετρά ως ιθαγενείς. Η ροή της πορείας στο μουσείο είναι σκηνοθετημένη όπως η ροή ενός ποταμού που σε περνά από την Ωκεανία στην Ασία, στην Αφρική και στην Αμερική. Απλά σε συνεπαίρνει. Αν έχεις παιδιά πλάκα έχει το **La Grande Galerie de l'Évolution**. Σ' αυτό το μυσταγωγικό και λίγο τρομακτικό μουσείο άπειρα βαλσαμωμένα ζώα συνθέτουν μια εμπειρία ισάξιας έντασης με ένα θεματικό πάρκο. Σε αυτήν την διάθεση κινείται το **Cité des Sciences** στο περίφημο πάρκο de la Villette με άπειρα διαδραστικά εκθέματα και εντυπωσιακές εκθέσεις που μοιάζουν με ζωηρή πολύχρωμη εικονογράφηση προσεγμένου παιδικού βιβλίου. Στο ίδιο πάρκο, στην άλλη γωνία, είναι το **Musée de la musique** με πλήθος μουσικών οργάνων από διάφορες εποχές και αν είσαι τυχερός ζωντανές συναυλιούλες. Στο **Cité de l'architecture et du patrimoine** αντίγραφα αρχιτεκτονικών μελών από κύρια κτίρια του Παρισιού γίνονται από κοντά αντιληπτά ως γλυπτά. Στον πάνω όροφο σε μια σύντομη αλλά εύληπτη ιστορία της αρχιτεκτονικής θα βρεις όλα αυτά που θα ήθελες να ξέρεις περί

αρχιτεκτονικής αλλά πάντα σου διαφεύγουν. Μια αναπαράσταση του πρότυπου διαμερίσματος του Λε Κορμπυζιέ σε πραγματικό μέγεθος, στο οποίο μπορείς να μπεις, θα σε κάνει να νοιώσεις μοντέρνος άνθρωπος σε αυτήν την, απ' ό,τι φαίνεται αιώνια, στιγμή του μοντερνισμού. Τέλος το **Cité nationale de l'histoire de l'immigration**, που στεγάζεται -τι ειρωνεία- σε ένα εκπληκτικό κτίριο, το Palais de la Porte Dorée που έγινε για να διαφημίσει την αποικιοκρατία και να προσελκύσει επενδυτές. Η έκθεση, αφαιρετική και με ισχυρό αισθητικό φίλτρο παρουσιάζει την ιστορία της μετανάστευσης στην Γαλλία με μια ποιητική και συγκινητική αφήγηση. Μιλάει όμως μόνο γαλλικά -πάλι τι ειρωνεία- οπότε σε αφήνει λίγο παραπονεμένο αν δεν ξέρεις τη γλώσσα.

Όταν έχεις τέτοιο μεγαλεπήβολο στόχο, 9 μουσεία σε 4 μέρες, υπάρχουν 3 καθοριστικοί παράγοντες που διαμορφώνουν την πορεία σου. **Το μετρό, τα περίπτερα του μετρό και τα καφέ των μουσείων.** Καταρχάς τον χάρτη του μετρό τον φυλάς κάπως κοντά στην καρδιά σου γιατί φυσικά δε θες να τον χάσεις μιας και μάλλον δύσκολα φτάνεις κάπου με μια μόνο γραμμή και συνήθως χρειάζεται να κάνεις μετεπιβιβάσεις. Τα περίπτερα του μετρό θα σε στηρίξουν με σοκολάτα όταν νοιώθεις ότι λυγίζουν τα πόδια σου, όταν πονάει το κεφάλι σου με νερό (ενίοτε και παυσίπονο) και με πελώρια σάντουιτς του πενταεύρου με τη θρεπτική αξία ενάμισι τούβλου όταν νοιώθεις το στομάχι σου να γουργουρίζει ή να βρυχάται. Τα καφέ του μουσείου θα επαναφέρουν τα κουρασμένα σου πόδια και το πεσμένο σου πνεύμα, θα σου προσφέρουν καφέ για να τονωθείς και να ανακτήσεις την αισιοδοξία σου και αν πεινάς σαντουίτσακι, σουπίτσα ή και κανονικό φαγάκι αν αντέχει το βαλάντιο σου. Μ'αυτά και μ'αυτά ωραία θα περάσεις, αλλά προσοχή! Τους φίλους τους προσέχουμε γι' αυτό δεν τους παιδεύουμε και για αυτόν ακριβώς τον λόγο ένα πελώριο ευχαριστώ σε όλες που κάναμε αυτό το ταξίδι μαζί, στο κοπάδι μας.

Γράφει η Χριστίνα Πλούτογλου

MSICHI
SWITZERLAND

Γενεύη

η ήρεμη δύναμη

Έχεις φανταστεί ποτέ να είσαι μακριά απ' τη χώρα σου, κι όμως να νιώθεις πάλι **"σαν το σπίτι σου"**; Η Γενεύη είναι μία πόλη που μπορεί να σου χαρίσει αυτό το συναίσθημα, ένας από τους πιο international προορισμούς στην καρδιά της Ευρώπης.

Πρώτος σταθμός, η Lac Lemán. Η περίφημη λίμνη της Γενεύης, που φτάνει μέχρι τη Λωζάνη και τις πρώτες μικρές γαλλικές πόλεις. Περνώντας τη γέφυρα Mont Blanc με τις σημαίες που σε καλωσορίζουν στο καντόνι της Γενεύης, βλέπεις μπροστά σου το σημαντικότερο ίσως αξιοθέατο αυτής της πόλης, τον πίδακα (Jet d'eau). 132 γαλόνια νερού το δευτερόλεπτο, εκτινάσσονται σε ύψος 140 μέτρων, κρύβοντας κάτω από την επιφάνεια της λίμνης έναν εξαιρετικό τεχνολογικό μηχανισμό. Λίγο πιο δίπλα, μπορεί κανείς να βρει και το Horloge Fleurie, το λουλουδένιο ρολόι, φόρο τιμής στην παράδοση που κατέχει η Γενεύη στην κατασκευή ρολογιών.

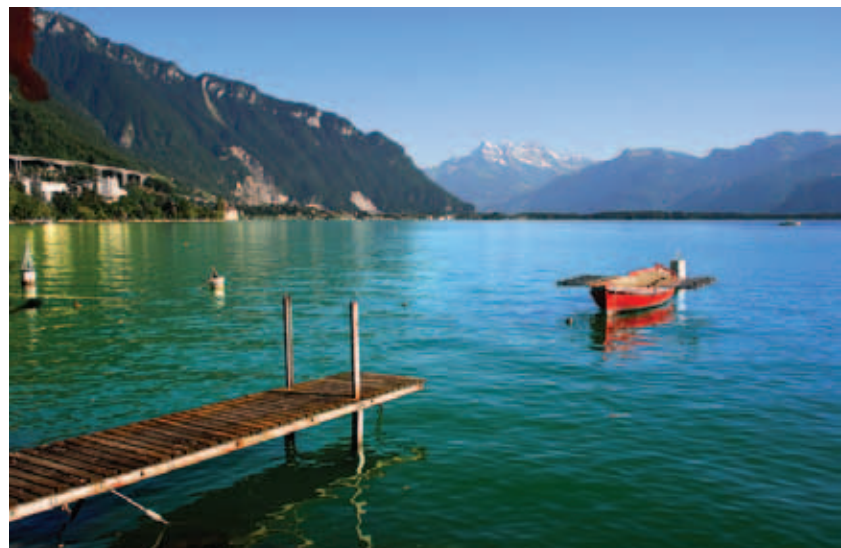

Περπατώντας από τη μία άκρη της λίμνης και το βοτανικό κήπο, ως το πανέμορφο πάρκο La Grange, αυτή η πόλη σου δείχνει την ομορφιά της. Καταπράσινα πάρκα, κτίρια που χρονολογούνται απ' τον 17ο αιώνα και τα πανύψηλα βουνά της Ελβετίας, τα οποία φαίνονται τόσο μακρινά, κι όμως τόσο προσβάσιμα σε λιγότερο από 45 λεπτά.

Η Γενεύη όμως, δεν προσπαθεί να μιμηθεί τις ήδη γνώριμες, όμορφες ευρωπαϊκές πόλεις, με τα αξιοθέατα και την εντυπωσιακή αρχιτεκτονική τους. Είναι ένα βήμα μπροστά. Είναι η πηγή της προόδου, του εμπορίου και του πλούτου. Εδώ έχουν τη βάση τους πολλοί διεθνείς οργανισμοί, όπως ο ΟΗΕ και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου. Μία από τις ακριβότερες πόλεις στον κόσμο, με υψηλότερο βιοτικό επίπεδο.

Όπως είναι φυσικό, από μία τέτοια πόλη, δε θα μπορούσε να λείπει η άνθηση της Τέχνης. Πράγματι, η Γενεύη διοργανώνει διάφορα events, όπως συναυλίες, forum χορού, εθνικές γιορτές και ιδιαίτερα πανηγύρια, κατέχει όμως πολυπληθή μουσεία, σε σχέση με το μέγεθός της. Αυτό που ξεχώρισα και μ'έκανε να το επισκεφτώ ξανά σε λιγότερο από μια εβδομάδα, είναι το Μουσείο Μοντέρνας και Σύγχρονης Τέχνης. Δεν θυμίζει σε τίποτα τα παραδοσιακά μουσεία. **Με εκθέματα καλλιτεχνών "εν ζωή", μπορεί να διεγείρει τις αισθήσεις σου σε οπτικοακουστικό επίπεδο και όχι μόνο.** 4 όροφοι γεμάτοι "τέχνη" διαφόρων υλικών, χρωμάτων και μεγεθών, το Musee d' Art Moderne et Contemporaine, κάνει τη διαφορά σε ό,τι έχει να κάνει με μουσεία. Το κτίριο θυμίζει εκείνο ενός παλιού εργοστασίου. Μπαίνοντας στη στοά, η μεγάλη πινακίδα MAMCO σε καλωσορίζει. Το κτίριο έχει 4 ορόφους, γεμάτους εκθέματα. Ξεκινώντας από το ισόγειο, το πρώτο έκθεμα που αντικρίζεις κανείς, το ψηφιακό ρολόι του Gianni Motti, σε προετοιμάζει για την περιήγηση που πρόκειται να ακολουθήσει.

Ανεβαίνοντας στον πρώτο όροφο, κυριαρχεί το έργο

του Alain Sechas, "Les Somnambules" (2002), 3 άσπρες φιγούρες, που μοιάζουν με φαντάσματα - αρκουδάκια, "τσουλάνε" πάνω σε μία πίστα από γραμμές τρένου, ενώ ταυτόχρονα παίζει το "πιάνο για 3 χέρια", του Morton Feldman. Ένας από τους πιο σημαντικούς καλλιτέχνες που φιλοξενεί το μουσείο σύγχρονης τέχνης της Γενεύης, είναι ο Moo Chew Wong, γεννημένος στη Μαλαισία, το 1942. Η ποσότητα της λαδομπογιάς πάνω στον καμβά θυμίζει κάτι από Van Gogh, ωστόσο είναι ένας εξπρεσιονιστής με παράδοξες πτυχές ιδεών πάνω στα έργα του.

Ξεκινώντας για το δεύτερο όροφο, ξεχώρισα μια πινακίδα <Oh, cet echo!> του Andre Thomkins. Πράγματι, ό,τι βλέπεις είναι ό,τι ακούς. Εδώ, έρχεσαι αντιμέτωπος με τον τεράστιο ανθρώπινο σκελετό του Adel Abdessemed, που θα τον παρομοίαζε κανείς με αυτούς των δεινοσαύρων στα μουσεία φυσικής ιστορίας. Στα αριστερά, "Το Δάσος" του Xavier Veilham, 1998. Ένα δωμάτιο γεμάτο με μάλλινο καφέ

τάπητα, που αναπαριστά τα ψηλά δέντρα ενός δάσους, μπορείς δε, να μπεις και να "χαθείς" για λίγο μέσα στο σκοτάδι του.

Στον 3ο όροφο, βρίσκεται το ξύλινο σπίτι του Gordon Matta-Clark, η πινακίδα του David Robbins "Here you leave today and enter the world of yesterday, tomorrow and fantasy". Επίσης, έργα των Franz Erhard Walther και Robert Filiou. Ωστόσο, απ'όλο το μουσείο, χρειάστηκε να ξοδέψω λίγο παραπάνω χρόνο στο έκθεμα του Jan Fabre, "Το καρναβάλι των πεθαμένων σκύλων", 2006. Πρόκειται για μία αίθουσα γεμάτη σερπαντίνες με 8 βαλσαμωμένους σκύλους, 2 εκ των οποίων κρεμασμένοι πάνω από ένα ξύλινο μακρόστενο τραπέζι. Η αντίθεση της γιορτής και των χρωμάτων με τη θέα των "παγωμένων" σκυλιών, σου αφήνει, κάνει την αίσθηση της τραγικότητας εντονότερη.

Τέλος, στον 4ο όροφο, βρίσκεται μία έκθεση φωτογραφιών με γυναίκες και ανθρώπινα μέλη, της Natacha Lesueur, γεννημένη το 1971.

Αφήνοντας πίσω μου τα εκθέματα και μένοντας με την ένταση των συναισθημάτων μου, σκέφτηκα ότι, όσο κι αν αυτή η πόλη μοιάζει ήρεμη, μπορεί εντούτοις, αν την εξερευνήσεις, να ανακαλύψεις τη ζωντάνια της.

Γράφει η Κατερίνα Εκατό

ΘΑΝΑΣΗΣ ΣΚΡΟΥΜΠΕΛΟΣ

- Έχετε ταξιδέψει αρκετά κ. Σκρουμπέλε; Έχετε ζήσει στο εξωτερικό, τι θυμάστε;

Με τρομάζει που όσο μεγαλώνω μοιάζω του πατέρα μου. Ο πατέρας μου έλεγε «η περιουσία μου είναι τα ταξίδια μου». Ο πατέρας μου ταξίδεψε πολύ. Το ίδιο κι εγώ. Ταξίδεψα νότο μέχρι το Πούντα Αρένας, στο στενό του Μαγγελάνου και, στο βορά μέχρι το Τούρκου στη Φινλανδία. Στην Ασία ταξίδεψα αρκετές φορές με το Μάτζικ Μπάς, το πρώτο ταξίδι ήταν από την Πόλη μέχρι την Τεχεράνη κι από εκεί με το τρένο μέχρι τη Μασσάντ στα σύνορα με το Αφγανιστάν. Αυτά πριν η περιοχή πάρει φωτιά. Ξαναπήγα αργότερα Τεχεράνη, ως απεσταλμένος της εφημερίδας ΑΥΓΗΣ, με την εξέγερση που φερε τον Χομεϊνί και τους μουλάδες στη θέση του Σάχη και μετά από Χεράτ μέχρι την Καμπούλ στις μεγάλες διαδηλώσεις κατά των Σοβιετικών τάνκς. Ήθελα να αγγίξω τις πληγές του μυαλού μου. Τάνκς εκεί και μόλις είχαν φύγει τα τάνκς από δω, είχα μπερδευτεί. Ποιο είναι το καλό τάνκ, ποιο το κακό;

Τα ταξίδια με βοήθησαν να κατανοήσω τον κόσμο, πως δεν είναι κέντρο της γης η πλατεία της γειτονιάς μου, πως μάγκες και ανθρώπους μπεσαλήδες και παλικάρια η ρουφιάνους έχει παντού. Όπως και τον ίδιο πόνο νιώθουν όλοι για μια αγάπη που χάθηκε, την ίδια αγωνία οι μάνες για τα παιδιά τους, τον ίδιο φόβο τα παιδιά απέναντι σε ένα μέλλον, χωρίς δουλειά, χωρίς προοπτική, την ίδια χαρά στα γεννητούρια και στα κέρδη και την ίδια διάθεση επίδειξης ακόμη και ο πιο φτωχός στην γαμήλια τελετή σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης. Έζησα γαμήλια τελετή δια τηλεφώνου, ο γαμπρός εδώ και η νύφη στην Ντάκα κι ο μουλάς στο τρίτο τηλέφωνο να ευλογεί τον γάμο κι ο γαμπρός ήταν ντυμένος στη μέγκλα κι η νύφη σαν πριγκίπισσα.

Ναι τώρα μπορώ να πω κι εγώ τα ταξίδια μου είναι η περιουσία μου. Ξέρω πια πως η γη είναι στρογγυλή και πως όλα γυρίζουν κι αλλάζουν οι ανθρώπινες εικόνες μόνο στην όψη, από κάτω παραμένουν αρχετυπικά προσηλωμένες οι ψυχές στους ίδιους φόβους, στις ίδιες χαρές και λύπες.

Τα ταξίδια μου αν τα θυμάμαι; Τα ταξίδια μου είμαι εγώ.

- Οι νέοι σήμερα φεύγουν έξω για να αναζητήσουν εργασία. Βλέπετε ομοιότητες ή διαφορές στη φυγή της δική σας γενιάς με τη φυγή της τωρινής;

Εγώ κι η γενιά μου μεγαλώσαμε σε μια Ελλάδα χωρισμένη στα δύο. Με νικητές και ηττημένους. Στην ουσία και οι δυο χαμένοι, γιατί όταν οι άλλοι χιτίζανε το μέλλον εμείς είχαμε εμφύλιο. Καταστρέψαμε. Αυτό πληρώνουμε σήμερα. Το μαρτυρούν τα άδεια χωριά, η γκαστρωμένη Αθήνα που έχει μαζέψει το 60% του πληθυσμού της χώρας κι έχουν μαζευτεί στις δυο μεγάλες πόλεις και σε τρεις τέσσερις μικρότερες όλες οι υπηρεσίες κι οι γιατροί κι οι δάσκαλοι κι οι έμποροι και το κράτος και η υπόλοιπη χώρα ρημάζει. Τότε λοιπόν που η ανάγκη μας έδωχνε εμάς στην ξενιτιά διατηρούσαμε την ελπίδα γιατί τα πράγματα λέγαμε θα φτιάξουν μόλις τελειώσει ο διχασμός και θα γυρίσουμε. Τώρα η αθλιότητα μοιάζει να μην έχει τέλος κι ο νέος που φεύγει δεν είναι πια ο ξεσπιτωμένος αγρότης η ο ηττημένος εργάτης, ο νέος που φεύγει είναι ο σπουδαγμένος αυτός θα βρει εκεί που πάει, όταν βρει, συνθήκες που δεν θα ευνοούν τον νόστο και δύσκολα θα γυρίσει. Ίσως μόνο για διακοπές για το γαλάζιο Αιγαίο, όπως και ξένος. Αυτή λοιπόν είναι η μεγάλη ζημιά, ο εξανδραποδισμός χωρίς επιστροφή πια. Ίσως να μην κατανοήσαμε την τόση ομορφιά αυτού του τόπου εμείς οι άσκημοι και τον κακοποιήσαμε και τον κακοποιούμε. Ίσως πάλι η μικρότητά μας να μην αντέχει το μεγαλείο αυτού του τόπου και να τον κατακερματίζει να τον φέρει στα κοντά μας μέτρα.

- Σκηνοθέτης και σεναριογράφος. Τι δίνει η μια ιδιότητα στην άλλη; Υπάρχει πιστεύετε σχέση εξάρτησης;

Το χαρτί έχει την ιστορία με τους κανόνες του γραπτού λόγου. Ο

σκηνοθέτης θα το ζωντανέψει σε εικόνες και λόγια με την γραμματική και το συντακτικό της εικόνας. Ο σεναριογράφος είναι η παλέττα με τα χρώματα, ο σκηνοθέτης είναι ο ζωγράφος, ο πίνακας είναι το έργο. Σκηνοθέτης έγινα, σπούδασα, από ανάγκη, προτιμώ τον σεναριογράφο. Είσαι εσύ και το χαρτί με ενδιαμέσο μόνο το μολύβι η το πληκτρολόγιο. Ο σκηνοθέτης για να φτάσει στο έργο πρέπει να διανύσει μεγαλύτερη απόσταση, από τον φροντιστή, τον φωτιστή, τον ηχολήπτη, τον φωτογράφο, τον ικανό η ανίκανο διευθυντή παραγωγής τον καλό ή κακό ηθοποιό κ.ο.κ. Στην αγγλοσαξωνική παράδοση ο σκηνοθέτης ονομάζεται «director» δηλαδή διευθυντής που πρέπει να διευθύνει όλους αυτούς τους ανθρώπους τους απαραίτητους για την κατασκευή του οπτικοακουστικού έργου. Το 'χει αποδώσει πολύ ωραία, στην «πρόβα ορχήστρας», ο Φελίνι.

- Τι θα συμβουλευάτε ένα νέο που θέλει να ασχοληθεί και να δουλέψει ως σκηνοθέτης ή ως σεναριογράφος;

Σε ό,τι αφορά τη δημιουργία αν την επιλέξει κάποιος ως επάγγελμα θα 'χει να παλέψει με πολλούς δαίμονες, κυρίως δικούς του. Χρήμα δεν θα βγάλει, εκτός αν επιλέξει τον δρόμο του χρήματος. Οι χαρές είναι λίγες, οι πίκρες πολλές. Αν όμως κάποιος δουλέψει πάνω στην πεπατημένη και στο σουζέ χωρίς άλλες προβολές και αναζητήσεις και πρωτοπορίες, αλλά μόνο και μόνο να «αρέσει στους άλλους»,

αυτός αν είναι από μέτρια ικανός έως άριστος ίσως και να τα καταφέρει να κερδίσει και χρήμα και δόξα. Ο παράγων συγκυρία και τύχη επίσης παίζουν μεγάλο ρόλο κι ένα έργο που σήμερα ξενίζει η προκαλεί αρνητικές κρίσεις, αύριο μπορεί να χειροκροτείται ως «κανόνας». Εγώ δεν μπόρεσα ποτέ να απαλλαχτώ από τους δικούς μου δαίμονες. Σε κάθε έργο μου πολεμάω μαζί τους κι όπου βγει. Αδιαφορώ για το αποτέλεσμα. Έχω όμως δουλέψει και ψυχρά, ιδίως γράφοντας για άλλους και κατά παραγγελία, για να ζήσω. Όμως και εκεί, αν και στόχος ήταν η αμοιβή και το επάγγελμα, αμέσως ξεπηδούσαν στην σελίδα οι δαίμονες και με βάζανε σε μπελάδες με τον παραγωγό ή με την βεντέτα ηθοποιό και δεν είμαι και καλός ακροβάτης να ισορροπώ. Πάντα έχανα στον πόλεμο με τον δαίμονα μου.

- Πραγματικότητα και ιστορία στα βιβλία σας μετουσιώνονται σε ιδιότυπους αφηγηματικούς κόσμους με προεκτάσεις συχνά συμβολικές ή και αλληγορικές άλλοτε πάλι παρουσιάζονται πρόσωπα και καταστάσεις ωμά αληθινές. Ποια είναι η άποψή σας για τη ρεαλιστική γραφή;

Δεν θα μπω στο, ρεαλιστική γραφή ή ποιητική. Είμαι όμως κάθετος στο, ό,τι και να γράφεται, ακόμη και μια ασάφεια, να μπορεί να αναγνωρίζεται ως τέτοια μες στο κείμενο, να είναι στοιχείο του ύφους και όχι ανικανότητα θολωμένου μυαλού. Ακόμη και τα πιο δυσνόητα αληθινά έργα λόγου, διακρίνονται από κείνα της απάτης από την καθαρότητα τους και την συνέπειά τους ως προς τις προθέσεις και την οδό ψυχής που ακολουθεί ο δημιουργός τους. Η δημιουργία έχει το άπειρο μέσα της, δεν μπαίνει σε «σχολές» και καλούπια ειδικών, το μόνο «πρέπει» που ανέχεται είναι αυτό του δημιουργού της, των κελευσμάτων της ψυχής του, όλα τα άλλα είναι για τους κριτικούς.

- Θεωρείτε τη συγγραφή ένα ταξίδι, μια φυγή προς κάτι;

Όχι η συγγραφή δεν είναι ένα ταξίδι. Είναι πόλεμος με τα φαντάσματά σου και τους εφιάλτες σου και το δαίμονά σου. Πόλεμος που δίνεται σε ένα παράλληλο σύμπαν με το υφιστάμενο. Ακόμη και ένα δοξαστικό έργο ή λυρικό, πόλεμος είναι με την επιθυμία.

Συνέντευξη: Σωτήρης Γάκος

Ο ΜΠΑΛΤΑΣ – Η ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΜΙΑΣ ΕΠΙΟΧΗΣ

Σκηνοθετικό σημείωμα για την παράσταση «Ο Μπαλτάς» βασισμένη στο ομώνυμο μυθιστόρημα του Θανάση Σκρουμπέλου

Τα τελευταία χρόνια περάσαμε μέσα από καταστάσεις «**πράσσειν άλογα**» σε καταστάσεις «**πράσινα άλογα (όντα)**» και πάλι από την αρχή σε έναν φαύλο κύκλο όπου τελικά δεν υπάρχει αρχή, μέση ή τέλος. Ζήσαμε την **τρομοκρατία** χωρίς τελικά να ξέρουμε αν ο τρόμος έχει εξαπλωθεί στο κράτος ή το κράτος έχει εξαπλώσει τον τρόπο. Κοιτάμε τη σκιά της ζωής μας να περνά ενώ δεν βλέπουμε ή δεν μπορούμε να δούμε την ίδια τη ζωή. Καταφέραμε να οικοδομήσουμε ένα κράτος με βαριά παθολογία, να πλάσουμε ένα έθνος με κεκαλυμμένη ψυχοπαθολογία και να ζούμε μια καθημερινότητα που μοιάζει με εφιαλτική μυθολογία. Μόνο που σε αυτή τη μυθολογία δεν ξέρουμε ποια είναι τα τέρατα και πόσα και οι ήρωες χαμογελούν μέσα από τους τάφους τους. Σε αυτή την **Ελλάδα που πεθαίνει κι αντιστέκεται**, που αντιστέκεται αλλά πεθαίνει, σε αυτή την **ώρα της «Κρίσεως»** συναντιέται το παρελθόν μας με το παρόν και παλεύουν... αλλά ο νικητής δεν μπορεί παρά να είναι το **μέλλον**.

Μέσα σε αυτό το κλίμα **οι ανάγκες είναι πολλές και αντικρουόμενες**: να σκεφτούμε σοβαρά, να κάνουμε πλάκα, να κλάψουμε, να τα σπάσουμε, να πειθαρχήσουμε, να ξεχάσουμε, να θυμηθούμε, να τα παρατήσουμε, να ξαναξεκινήσουμε, να αλλάξουμε... Όλα αυτά κι άλλα τόσα θελήσαμε να πούμε επιλέγοντας να διασκευάσουμε και να μεταφέρουμε επί σκηνής το έργο του **Θανάση Σκρουμπέλου «Ο Μπαλτάς»**: **ένα πολιτικό μυθιστόρημα** με λόγο σύγχρονο, λαϊκό –αλλά όχι λαϊκίστικο–, με χαρακτήρες σουρεαλιστικούς και γι' αυτό τόσο πραγματικούς, με μνήμες του παρελθόντος που σπάνε τα όρια του παρόντος για να μας φέρουν μπροστά στην ευθύνη του μέλλοντος. Με αυτό τον «Μπαλτά» θελήσαμε να τεμαχίσουμε την ιστορία μας και να μελετήσουμε την ανατομία της πραγματικότητας του σήμερα στην **Ελλάδα των άλυτων εμφυλίων**.

Γράφει η Βαλεντίνα Παρασκευαΐδου

Η θεατρική παράσταση ΜΠΑΛΤΑΣ κάνει πρεμιέρα την Σάββατο 18/2/2012 στο χώρο τέχνης SourLiBooM (Κλεισούρας 10, 2ος όροφος).

ΣΤΟΛΛΑΣ:

26ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 90

T.: 2310.500458, 2310.500020 • FAX: 2310.500459

ΣΤΟΛΛΑΣ CLASSIC:

ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΑΣ 8

T.: 2310.269254 • FAX: 2310.267229

Γάνδη

Η αόρατη
πόλη του

Maurice Maeterlinck

Miracle du souvenir, resurrection des morts!... Θαύμα της μνήμης, ανάσταση των πεθαμένων!...

Κάποτε όλοι επιστρέφουμε. Παραιτούμαστε για λίγο από τις εκκρεμότητες, παίρνουμε απόσταση από τις μικρές στιγμές χαράς και απογοήτευσης, που δίνουν ρυθμό στην καθημερινή μας ζωή, και μαγνητιζόμαστε από το κενό, που χωρίζει την εμπειρία από την ανάμνηση. Τότε στήνουμε το αυτί μας σε μια φωνή, που επίμονα μας έρχεται από έναν κόσμο μακρινό και αδιευκρίνιστο και μας υπενθυμίζει όσα απωθήσαμε ή θεωρήσαμε χαμένα στη ροή του χρόνου. Πρόκειται για ένα ταξίδι επιστροφής σ' ένα μισοφώτιστο, σχεδόν ιερό κάτι όταν διασχίζουμε με το πρωινό τρένο τις υπόγειες φλέβες της πόλης, όταν μας τυφλώνει η αυγή καθώς πετάμε πάνω από τα σύννεφα ή όταν σηκώνουμε απλά το βλέμμα από την οθόνη μας και βλέπουμε τις πολυκατοικίες να καταπίνουν τον ήλιο. Σε συνθήκες παρόμοιες ίσως να ζωντάνευε και η Γάνδη μπροστά στα μάτια του Maurice Maeterlinck (1862-1949), ενώ αγνάντευε στη Villa Orlamonde στη Νίκαια ώρες ολόκληρες κατά τη Μεσόγειο. Στυλώνοντας το βλέμμα του στις «bulles bleues» (γαλάζιες φυσαλίδες) της θάλασσας, ο γαλλόφωνος συγγραφέας, με καταγωγή από τη Φλάνδρα, θυμόταν τους «souvenirs heureux» (αναμνήσεις ευτυχίας) της γενέθλιας πόλης, όπου είχε μείνει μέχρι το 1897. Ένα χρόνο πριν από τον θάνατό του, το 1948, η μεσαιωνική πόλη στη συμβολή των ποταμών Schelde και Leie έτσι ξεπρόβαλε με τους τρεις χαρακτηριστικούς πύργους της στο νου του μοναδικού Βέλγου νομπελίστα λογοτεχνίας. Στο *Bulles bleues. Souvenirs heureux* αποτυπώνονται με γλαφυρό τρόπο οι αναμνήσεις του Maeterlinck από τη Γάνδη στη στροφή του δέκατου ένατου αιώνα. Οι αλληπάλληλες παλινδρομήσεις καθιστούν αισθητό τον ψυχισμό της Γάνδης, στο κρίσιμο σημείο όπου οι εύπορες οικογένειες προσπάθησαν ακόμη να αντεπεξέλθουν με την

άνοδο του συνδικαλισμού. Στις σελίδες αυτές η Γάνδη αναδεικνύεται ως αφετηρία για τη διαμόρφωση της συγγραφικής ταυτότητας του Maeterlinck και σταθερή πηγή της ποιητικής του έμπνευσης.

Στην πλατεία Kouter, όπου σύχναζαν οι (μεγαλο)αστοί της Γάνδης, ο νεαρός Maeterlinck τόλμησε μαζί με δύο συμμαθητές του, τον Charles Van Lerberghe και τον Grégoire Leroy, να μιλήσει στον Georges Rodenbach για τα πρώτα τους βήματα στον χώρο της ποίησης. Η συνάντηση της λογοτεχνικής παρέας με τον Rodenbach ήταν καθοριστική για τη μετέπειτα προβολή της μέσα από τα λογοτεχνικά περιοδικά της εποχής και την αναγνώρισή τους στον Cercle Artistique et Littéraire, που αποτελούσε από το 1879 το φιλολογικό στέκι για τη γαλλόφωνη bourgeoisie της Γάνδης.

Στην ίδια πόλη, ο Maeterlinck αντιμετώπισε επίσης την αντίσταση του τυραννικού πατέρα, που δεν αξιώθηκε ποτέ να διαβάσει παρά λιγοστές σελίδες από το έργο του γιου του. Μεγάλη, λοιπόν, ήταν η έκπληξη του πατέρα όταν έπεσε στο οικογενειακό τραπέζι η γαλλική εφημερίδα *Le Figaro* (24 Αυγούστου 1890), στην οποία ο Octave Mirbeau είχε καλωσορίσει τον Maeterlinck ως εισηγητή του μοντέρνου (συμβολιστικού) θεάτρου και

λογοτέχνη αντάξιο του Shakespeare.

Όσο η Γάνδη αποτέλεσε χώρο της χειραφέτησης του νεαρού συγγραφέα, τόσο δάνεισε τη γραφικότητά της σε σκηνές του λογοτεχνικού του έργου. Ήδη στο πρώτο θεατρικό του έργο *La princesse Maleine* (1890), που σχολίασε με πρωτοσέλιδο άρθρο ο Mirbeau, συναντάμε το κτήμα της γιαγιάς του, το κάστρο Rijvissche στο Zwijnaarde, όπου πέρασε ο Maeterlinck μεγάλο μέρος των παιδικών του χρόνων. Αλλά και το μεσαιωνικό κάστρο Gravensteen, του οποίου τα παλιότερα ίχνη χρονολογούνται από το τέλος του ένατου αιώνα, από παιδί είχε ερεθίσει τη ζωηρή φαντασία του συγγραφέα. Το ερειπωμένο τότε ακόμη κάστρο, που μέχρι τις μέρες μας έχει κεντρική θέση στον αστικό ιστό, προσφέρθηκε έτσι ως υποβλητικό σκηνικό για τον άτυχο έρωτα των δύο πρωταγωνιστών σ' ένα από τα δημοφιλέστερα έργα του Maeterlinck: το συμβολιστικό δράμα *Pelléas et Mélisande* (1893).

Από την άλλη μεριά, η μεγάλη επιτυχία του Maeterlinck, *Le oiseau bleu* (1908) στάθηκε πηγή έμπνευσης για τον αρχιτέκτονα Geo Henderick, ο οποίος τίμησε το 1929 τον διεθνώς καταξιωμένο πια συγγραφέα με τη Villa L'Oiseau Bleu. Μέχρι σήμερα τα έντονα χρώματα, το γαλάζιο πουλί με ανοιχτά φτερά και τα χαραγμένα ονόματα των παιδιών, Tytyl και Mytyl, υπενθυμίζουν στον περαστικό επισκέπτη της Γάνδης την καταγωγή του συγγραφέα, που έζησε το μεγαλύτερο διάστημα της ζωής του στη Γαλλία. Η δραματική φαντασμαγορία αποτελεί ταυτόχρονα είσοδο στην αόρατη πόλη του Maeterlinck: λειτουργεί ως ανοιχτή πρόσκληση να βυθιστούμε στον παραμυθένιο κόσμο των παιδιών, που, επειδή παραμένει άπιαστο το γαλάζιο πουλί της ευτυχίας, σταδιακά ανακαλύπτουν πως η αξία της ζωής κρύβεται στις μικρές εκείνες στιγμές ευτυχίας, που βιώνουν με τους οικείους τους ανθρώπους.

Με αφορμή τα εκατό χρόνια της απονομής του Νόμπελ στον κύριο εκπρόσωπο του βελγικού συμβολισμού, το Μουσείο Καλών Τεχνών της Γάνδης φιλοξενεί τη μεγάλη έκθεση *Ο κόσμος του George Minne και Maurice Maeterlinck*.

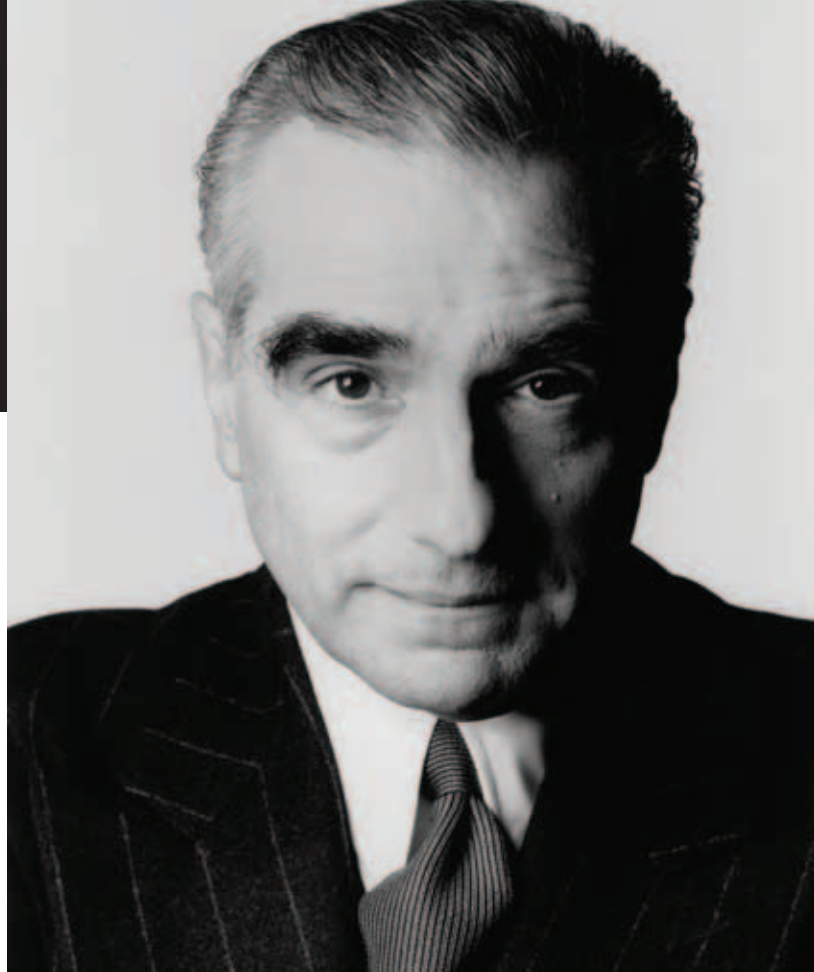
Γράφει ο Bart Soethaert

ino

- www.maeterlinck100.be
- www.loiseaubleu.be

CULT MOVIES

This issue's director: **Martin Scorsese** **Special**

Ο Martin Marcantonio Luciano Scorsese γεννήθηκε στις 17 Νοεμβρίου του 1942 στο Queens της Νέας Υόρκης και αποφοίτησε από το πανεπιστήμιο της πόλης το 1964. Τη δεκαετία του '60 έπεσε με τα μούτρα στις μικρού μήκους ταινίες.

Το 1972 σκηνοθέτησε το *Boxcar Bertha* (1972) με πρωταγωνιστή τον David Carradine. Την επόμενη χρονιά ήρθε και η ώρα της πρώτης του μεγάλης επιτυχίας, ο λόγος για το *Mean Streets* (1973), με τους Robert De Niro και Harvey Keitel, το οποίο ακολούθησε το *Alice Doesn't Live Here Anymore* (1974).

Στα μέσα της δεκαετίας του '70 σκηνοθέτησε δύο τεράστιες επιτυχίες με τον Robert De Niro, το *Taxi Driver* (1976) και το *New York, New York* (1977). Ενώ στα τέλη της ίδιας δεκαετίας μας παρέδωσε δύο ντοκιμαντέρ, το *The Last Waltz* (1978) και το *American Boy: A Profile of: Steven Prince* (1978).

Στις αρχές της δεκαετίας του '80 οι τεράστιες επιτυχίες με τον Robert De Niro συνεχίστηκαν με το *Raging Bull* (1980) και το *The King of Comedy* (1983). Ενώ στα μέσα της ίδιας δεκαετίας μας έδωσε δύο ιδανικές after-hours ταινίες, το *After Hours* (1985) και το *The Color of Money* (1986) και το φιλμ *The Last Temptation of Christ* (1988) που προκάλεσε πολλούς.

Στις αρχές της δεκαετίας του '90 επέστρεψε στις υπερπαραγωγές με τον Robert De Niro, με το *Goodfellas* (1990) και το *Cape Fear* (1991). Ακολούθησε το *The Age of Innocence* (1993) και το *Casino* (1995) με την Sharon Stone.

Στα τέλη της δεκαετίας του '90 (και έκτοτε) έκανε πολλές εμφανίσεις και παραγωγές σε ταινίες άλλων, όμως βρήκε τον χρόνο να σκηνοθετήσει το *Kundun* (1997).

Στις αρχές της περασμένης δεκαετίας, βρήκε την mainstream αποδοχή, κάνοντας μεγάλες σε διάρκεια ταινίες, που εμένα προσωπικά με κούρασαν, ο λόγος για το *Gangs of New York* (2002) και το *The Aviator* (2004), ως που επέστρεψε στο γκανγκστερικό είδος με το *The Departed* (2006) με τον Jack Nicholson.

Η δεκαετία που διανύουμε τον βρήκε στο τιμόνι του *Shutter Island* (2010) με τον Leonardo DiCaprio. Είναι η καλύτερη ταινία του σκηνοθέτη των τελευταίων δεκαπέντε ετών και οι ελπίδες για επιστροφή στις καλλιτεχνικές επιτυχίες. Με χαρά λοιπόν αναμένουμε τα *Hugo* (2011), *Silence* (2013) και *Sinatra* (2013).

Reviews

Shutter Island (2010)

Ο Teddy Daniels [ο Leonardo DiCaprio] πηγαίνει στο νησί του τίτλου για να ερευνήσει την απόδραση μιας γυναίκας από την ψυχιατρική κλινική. Εξαιρετική φωτογραφία [του Robert Richardson (*Kill Bill: Vol. 1* (2003)) & υπέροχα location.

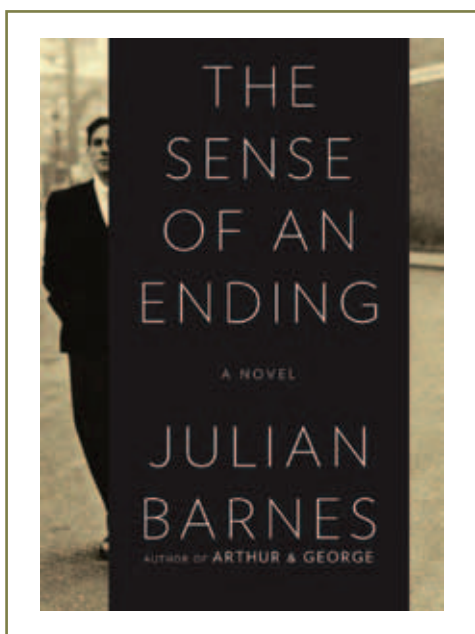
Lake Placid 3 (2010)

Μετά από ένα κινηματογραφικό αριστούργημα [*Lake Placid* (1999)] και μια τηλεοπτική επιτυχία [*Lake Placid 2* (2007)], η σειρά επιστρέφει με το τρίτο κεφάλαιο της, στο οποίο ένα ζευγάρι πηγαίνει στην Black Lake, όπου το κατασπαράζουν κροκόδειλοι. Δύο χρόνια μετά το πρόβλημα μεγαλώνει και ο Sheriff Tony Willinger [ο Michael Ironside του *Total Recall* (1990)] προσπαθεί να βρει λύσεις. Πρόκειται για μια διασκεδαστική ταινία με εμπνευσμένη σκηνοθεσία [του ηθοποιού Griff Furst].

Παρουσίαση Χρήστος Μουρούκης

Book Reviews

ΒΡΑΒΕΙΟ BOOKER 2011

Το Λογοτεχνικό Βραβείο Μπούκερ (**Man Booker Prize for Fiction**) είναι σημαντικό λογοτεχνικό βραβείο, που απονέμεται κάθε χρόνο για το καλύτερο έργο γραμμένο στα αγγλικά. Οι βραβευθέντες πρέπει να είναι πολίτες είτε της Βρετανικής Κοινοπολιτείας είτε της Ιρλανδίας.

Για το 2011 το βραβείο απονεμήθηκε στον Τζούλιαν Μπάρνς, ο οποίος ήταν υποψήφιος άλλες τρεις φορές στο παρελθόν. Το βιβλίο του με τίτλο **«Ένα κάποιο τέλος» (The Sense of an Ending)** θεωρήθηκε φαβορί στο φετινό διαγωνισμό, σύμφωνα με την επιτροπή: «Το βιβλίο έχει τα χαρακτηριστικά ενός μυθιστορήματος που θα γίνει έργο αναφοράς στην αγγλική λογοτεχνία. Έξοχα γραμμένο, με λεπτοδουλεμένη πλοκή, σε κάθε του ανάγνωση αποκαλύπτει νέα νοήματα». Το βιβλίο κυκλοφόρησε στη Μ. Βρετανία τον Αύγουστο του 2011 και μεταφράζεται ήδη σε πολλές γλώσσες. Το βιβλίο κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Μεταίχμιο σε μετάφραση του συγγραφέα Θωμά Σκάσση.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ο Τόνι Γουέμπστερ και η παρέα του πρωτογνωρίστηκαν με τον Έντριαν Φιν στο σχολείο. Κολημένοι με το σεξ και παθιασμένοι με τα βιβλία, θα περάσουν την άχαρη -χωρίς κορίτσια-φάση της εφηβείας ανταλλάσσοντας αστεία, πόζες και κουτσομπολιά. Ίσως ο Έντριαν να είναι λίγο πιο σοβαρός από τους άλλους, σίγουρα είναι πιο έξυπνος, αλλά όλοι τους έχουν ορκιστεί πως θα μείνουν φίλοι για πάντα.

Τώρα ο Τόνι είναι πια μεσήλικας. Έχει μια στρωμένη καριέρα και έναν γάμο που κατέληξε σε ένα ψύχραιμο διαζύγιο. Ποτέ δεν ήταν στις προθέσεις του να βλάψει ή να πληγώσει κανέναν. Η μνήμη ωστόσο είναι ατελής. Μπορεί πάντα να κρύβει ένα σωρό εκπλήξεις όπως θα αποδείξει το γράμμα από έναν δικηγόρο.

Το μυθιστόρημα Ένα κάποιο τέλος είναι η ιστορία ενός άντρα που συμφιλώνεται με το μεταμορφωμένο του παρελθόν. Ακριβές, αριστοτεχνικό και διεισδυτικό, το βιβλίο αυτό είναι το ωριμότερο έργο ενός από τους σημαντικότερους σύγχρονους συγγραφείς. Ο Τζούλιαν Μπάρνς γεννήθηκε το 1946 στο Λέστερ της Μεγάλης Βρετανίας. Το πρώτο του μυθιστόρημα, το Metroland, εκδόθηκε το 1980. Σπούδασε νομικά και γαλλική φιλολογία στην Οξφόρδη. Στα ελληνικά, κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Μεταίχμιο «England, England», «Ο παπαγάλος του Φλομπέρ», «Ο διανοούμενος στην κουζίνα», «Αρθουρ και Τζορτζ» και «Χωρίς να φοβάμαι τίποτα πια».

Ενρίκε Βίλα-Μάτας Δουβλινιάδα

Μετάφραση: Ναννά Παπανικολάου, Εκδ. Καστανιώτη, 2011

Όπως ένα όνειρο μπορεί να δημιουργήσει ένα άλλο όνειρο, έτσι και η λογοτεχνία μπορεί να δημιουργήσει λογοτεχνία. «Είναι πολλών ανθρώπων τα λόγια μας» έχει πει ο Σεφέρης και είναι φορές που τα λόγια των επινοημένων ηρώων μπορούν να ακουστούν σαν δικά μας λόγια. Με αφορμή ένα όνειρο και το κεφάλι του γεμάτο λόγια άλλων ο Σαμουέλ Ρίβα φτάνει στο Δουβλίνο να οργανώσει μια επικήδεια τελετή για την εποχή της τυπογραφίας, αφού βλέπει την ψηφιακή εποχή να κατακλύζει τον κόσμο.

Η *Δουβλινιάδα* είναι ένα μυθιστόρημα που μιλάει για τη λογοτεχνία μέσα από τον βασικό πρωταγωνιστή του. Ο Ρίβα είναι ένας εκδότης που αφιέρωσε τη ζωή του

στην ποιοτική λογοτεχνία και στην αναζήτηση εκείνου του ιδιοφυούς συγγραφέα που θα δόξαζε τον οίκο του. Έχοντας θέσει υψηλά κριτήρια στα βιβλία που εκδίδει, αντιστέκεται στον καταιγισμό των «μπεστ σέλλερ» και αναζητά τον ταλαντούχο συγγραφέα έχοντας στο μυαλό του ταυτόχρονα τον ταλαντούχο αναγνώστη. Ωστόσο, η αναζήτηση αυτή αποβαίνει μάταιη. Ο εκδοτικός οίκος κλείνει και ο ίδιος βγαίνει στη σύνταξη. Με αφορμή ένα, όπως το θεωρεί, προφητικό όνειρο παίρνει την απόφαση να κάνει ένα ταξίδι στο Δουβλίνο για να κηδέψει οριστικά την εποχή της τυπογραφίας, μιας και το πέρασμα στην ψηφιακή εποχή είναι πλέον αναπόφευκτο. Η επιλογή της πόλης δε γίνεται τυχαία, καθώς η κηδεία συμπίπτει με τον εορτασμό της Bloomsday, ενώ ο παραλληλισμός με τον *Οδυσσέα* του Τζαίμς Τζόνς διατρέχει ολόκληρο το μυθιστόρημα.

Κατά τη διάρκεια προετοιμασίας του ταξιδιού βλέπουμε και το δαιδαλώδες, εσωτερικό ταξίδι του ήρωα. Ο Ρίβα είναι ένας άνθρωπος που σκέφτεται πολύ, που συνεχώς ανασύρει τα λόγια των αγαπημένων του λογοτεχνών, ενώ θεωρεί ότι η προσωπικότητά του μπορεί να χαρακτηριστεί από τον κατάλογο των έργων που έχει εκδώσει. Αυτή, όμως, η ενδιαφέρουσα προσωπικότητα στηριζόταν για χρόνια στη δύναμη του οινοπνεύματος. Εγκαταλείποντας το ποτό και έχοντας βγει στη σύνταξη βυθίζεται στην απραγία, εθίζεται στο διαδίκτυο και ακροβατεί στα όρια λογικής και παραφροσύνης.

Ο Ενρίκε Βίλα-Μάτας θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους ισπανούς συγγραφείς με πλούσιο λογοτεχνικό και δοκιμακό έργο στο ενεργητικό του και σημαντικές διακρίσεις σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Στα ελληνικά κυκλοφορούν, επίσης, τα έργα του *Μπάρτλεμπυ και Σία*, *Το κάθετο ταξίδι*, *Η νόσος του Μοντάνο*, *Το Παρίσι δεν τελειώνει ποτέ* και *Δόκτωρ Πασαβέντο*, όλα από τις εκδόσεις Καστανιώτη. Η *Δουβλινιάδα* έχει αξιολογηθεί ως μία από τις καλύτερες στιγμές του.

ΛΕΣΧΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΕΧΝΗΣ SOURLIBOOM

Εδώ κι ένα περίπου χρόνο στον πεζόδρομο της οδού Κλεισούρας δίπλα στην Παναγία Χαλκέων στην Αριστοτέλους η ομάδα καλλιτεχνών SourLiBoom δημιουργεί καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δράσεις που σχετίζονται με το θέατρο, το χορό, τη μουσική και τη φωτογραφία, ενώ παράλληλα φιλοξενεί νέους καλλιτέχνες που θέλουν να παρουσιάσουν τη δουλειά τους στο κοινό της Θεσσαλονίκης. Βασικός στόχος της ομάδας είναι να επικοινωνήσει τη δουλειά της, να γνωριστεί και να συνεργαστεί με διάφορους πολιτιστικούς φορείς καθώς και να φτιάξει ένα δίκτυο νέων καλλιτεχνών αποφεύγοντας την καλλιτεχνική εσωστρέφεια και τη μονομέρεια που κατακλύζει τις αντιλήψεις πολλών άλλων καλλιτεχνικών ομάδων.

Επιδιώκοντας τη διεύρυνση των δράσεων της η ομάδα εντείνει το ενδιαφέρον της για την προβολή της λογοτεχνίας και της φιλαναγνωσίας δημιουργώντας μια λέσχη ανάγνωσης. Η μεγάλη αγάπη των μελών της ομάδας για τη λογοτεχνία έχει φανεί άλλωστε και σε προηγούμενες δράσεις της, καθώς η ομάδα κατά παράδοση πια εμπλέκεται στη θεατρική διασκευή λογοτεχνικών κειμένων, την επιτυχημένη διοργάνωση ανταλλαγής βιβλίων και τις παρουσιάσεις νέων συγγραφέων.

Αν λοιπόν αγαπάτε κι εσείς τα βιβλία, αν πιστεύετε ότι το βιβλίο δεν είναι υπόθεση μόνο προσωπική και θέλετε να μοιραστείτε τις αναγνωστικές σας εμπειρίες – θετικές ή αρνητικές – τότε ελάτε να επικοινωνήσουμε καλλιτεχνικά με αφορμή ένα βιβλίο. Γίνε μέλος στη λέσχη ανάγνωσης των SourLiBoom, επικοινωνήσε, δείξε ενδιαφέρον και δημιούργησε μαζί μας κάτι διαφορετικό στην πόλη. Δήλωσε συμμετοχή και ηλεκτρονικά στη διεύθυνση www.sourliboom.com

WORLDS

Silvia Lumaca, 30 ετών, Ιταλία

Αποσκευές: Μια βαλίτσα! Αλλά αν ξανάρθω ποτέ στην Ελλάδα θα φέρω έξι, γιατί τα πράγματα εδώ είναι πιο φτηνά και θα ήθελα να τις γεμίσω με ρούχα!

Ταξίδι: Ωραία και φτηνά τρένα! Ατελείωτα ταξίδια με το τρένο. Το λατρεύω!

Χρόνος: Αυτό ακόμα δεν το έχουν χάσει οι Έλληνες, οπότε προσπαθούν να διασκεδάσουν όσο μπορούν.

Εικόνες: Είναι όσα βλέπω όταν περπατώ. Η αρχιτεκτονική των σπιτιών εδώ είναι κυρίως σύγχρονη και αυτό μου γεννά ένα αντιφατικό συναίσθημα, δεν ξέρω αν είναι θετικό ή αρνητικό. Υπάρχουν ορισμένες φορές που μου λείπει, για παράδειγμα, η αναγεννησιακή αρχιτεκτονική της Ιταλίας, αλλά από την άλλη πλευρά μ' αρέσει που περπατώ και δεν μου επιβάλλεται το τοπίο, δεν με «φορτώνει», γιατί είμαι ελεύθερη να διαμορφώσω τις δικές μου εικόνες.

Θεσσαλονίκη: Η πόλη που αγαπώ! Νιώθω σαν το σπίτι μου, βλέπω τον εαυτό μου στην πόλη αυτή. Ακόμα και στα όνειρά μου, όταν βλέπω τον εαυτό μου κάπου, τον βλέπω στη Θεσσαλονίκη!

Επιστροφή: Η επιστροφή είναι στον εαυτό μου. Ακόμα και τώρα που πρέπει να φύγω επειδή η εργασία μου τελειώνει, βρήκα κάτι άλλο για να επιστρέψω ξανά. Γι' αυτό, αν επιστρέφω κάπου, αυτό το μέρος είναι ο εαυτός μου!

Marco Pantic, 26 ετών, Σερβία

Αποσκευές: βιβλία, αναμνήσεις, συνήθειες

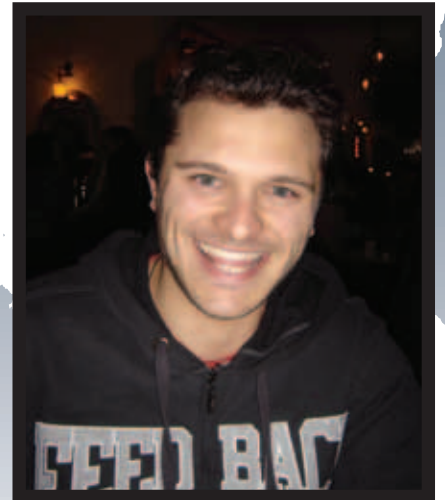
Ταξίδι: καινούριοι ορίζοντες, ανοιχτωσιά, νέες εμπειρίες

Χρόνος: περιορισμός, προθεσμία, πέρασμα

Εικόνες: Εκκλησίες, Vila Bianca, πινακοθήκη

Θεσσαλονίκη: είσοδος στην πόλη, σιδηροδρομικός σταθμός, γαλάζιος ουρανός, υγρασία, θόρυβος, ζωντάνια, πλατεία Αριστοτέλους, Καμάρα, Α.Π.Θ., έκθεση, Λευκός Πύργος, εκκλησία του Αγ. Δημητρίου, περπάτημα στο μύθο..

Επιστροφή: χάος, διακοπή, ξένα πράγματα, έλεγχος εκ νέου των πραγμάτων που έχω αφήσει όταν εγκατέλειψα τη χώρα μου.

Mimoza Tona, 42 ετών, Αλβανία

Αποσκευές: Μόνο για διακοπές πίσω στην πατρίδα.

Ταξίδι: Θέλω να πάω.

Χρόνος: Θέλω να βρω χρόνο για ξεκούραση.

Εικόνες: Έχω κρατήσει πολλές εικόνες από το παρελθόν που δε θα ξεχάσω ποτέ.

Θεσσαλονίκη: Μια πόλη που ζω τα τελευταία 13 χρόνια, μ' αρέσει πολύ και δεν την αλλάζω με τίποτα.

Επιστροφή: Δε θέλω να γυρίσω πίσω. Με πονάνε τα παιδικά μου χρόνια.

Κουλβίλ Σινκ, 40 ετών, Ινδία

Αποσκευές: Αν έφευγα τώρα από την Ελλάδα θα έπαιρνα μαζί μου λάδι κι ελιές.

Ταξίδι: Στην πατρίδα.

Χρόνος: Μετράω τα χρόνια που είμαι εδώ.

Εικόνες: Από την Ινδία.

Θεσσαλονίκη: Μια όμορφη πόλη που ζω εδώ και 20 χρόνια. Δε σκέφτηκα ποτέ να κατεβώ στην Αθήνα.

Επιστροφή: Τη σκέφτομαι πολύ και θέλω να γυρίσω μια μέρα πίσω στην πατρίδα.

➤ **DIFFERENT
WORLDS**

➤ **SIX WORDS**

➤ **SAME CITY**

ART
LOU
LOUD

